

Beste leden en relaties,

De herfst is begonnen, de eikels vallen en de paddenstoelen schieten (tsja, hoe kan het ook anders) als paddenstoelen uit de grond. Ook het aantal abonnees op onze nieuwsbrief groeit voorspoedig.

We heten al die nieuwe lezers, en uiteraard ook onze vaste kern van geabonneerden, veel informatief leesplezier bij het doornemen van weer een grote hoeveelheid aan heemkundige nieuwtjes, feiten en wetenswaardigheden

Bestuur en Werkgroep Communicatie.

't Poeier, Dynamietfabriek in Arendonk

Onze vrienden van de Heemkring Arendonk "Als Ice Can" organiseren een tentoonstelling met als onderwerp "De Arendonkse Dynamietfabriek".

't POEIER

HEEMKRING ARENDONK

Zaterdag
25 SEPTEMBER 14.00 - 17.00

Zaterdag
30 OKTOBER 14.00 - 17.00

Zaterdag
27 NOVEMBER 14.00 - 17.00

Bezoek of informatie mogelijk via
museum@heemkringarendonk.be

HEEMHUIS 'ALS ICE CAN'
Molenweg 11 - 2016 Arendonk

Rond 1868 was het Alfred Nobel die het dynamiet uitvond; zijn vriend, de Parijzenaar Josef Marçais, deed in 1872 een aanvraag bij het gemeentebestuur van Arendonk om een mestfabriek te bouwen. Hij kreeg daarvoor toestemming. Kort daarna bleek dat er geen mestfabriek zou komen maar een dynamietfabriek en de beroering onder de bevolking was groot.

Tussen 1883 en 1934 zijn er op de fabriek de nodige ontploffingen geweest, vaak met dodelijke afloop. Alfred Nobel heeft op enig moment een bezoek gebracht aan Arendonk om het fabricageproces te controleren. In 1964 is de fabriek definitief gesloten.

Je bent welkom op de tentoonstelling op de zondagen 25 september, 30 oktober en 27 november, steeds van 14.00 uur tot 17.00 uur. Het Heemhuis is te vinden aan Molenwiel 37, B-2370 Arendonk. Bezoeken op afspraak zijn ook mogelijk via museum@heemkringarendonk.be

Groot geweld in kleine dorpen

Brandstichting, plunderingen en gijzelingen; rampspoed na de Tachtigjarige Oorlog herleeft in het Kempennmuseum.

De periode van 1675 tot en met 1725 is voor de Kempische dorpen een rampzalige tijd. Franse en Spaanse legers trekken regelmatig door de

Kempen en laten daarbij een spoor van vernieling achter. Woningen worden leeggeroofd, mensen gegijzeld, zelfs hele dorpen worden in de as gelegd. Niet zelden gaat dit ook gepaard met verkrachting, moord en doodslag.

Van Reusel, de Mierden, Bladel tot en met Bergeijk. Van Knegsel, Steensel, Duizel, Hapert en Postel tot Wintelre en Vessem. Onze voorouders en bewoners van De Kempen uit die tijd, is werkelijk niets bespaard gebleven. Eén ramp is nog te boven te komen, maar een reeks van verwoestingen niet. De streek is door oorlog en plundering uitgeput. Het grootste deel van de inwoners verkeert in nood en vervalt in uitzichtloze armoede.

Als Kempische inwoner ben je afhankelijk van de genade van deze legers. Zal jouw boerderij deze keer gespaard blijven of kun je weer opnieuw beginnen? Of nog erger zelfs, breng je het er wel levend vanaf ...?

Ontdek hoe de Kempenaren deze verschrikkelijke periode hebben beleefd in de tentoonstelling: "Groot Geweld in Kleine Dorpen".

Van 18 september tot en met 11 december in het Kempenmuseum, Kapelweg 2, 5521 JJ Eersel.

Fototentoonstelling van Heemkundekring Pladella Villa: "Toen en nu in beeld"

Evenals onze gemeente Reusel-De Mierden herdenkt Bladel dat het 25 jaar geleden samenging met een aantal kernen.

Heemkundekring Pladella Villa heeft in de heemkamer aan de Bleijenhoek in Bladel een fototentoonstelling ingericht met het thema "Toen en nu in beeld".

Tijdens deze tentoonstelling worden vijftieng duo-foto's uit de verschillende kerkdorpen van de gemeente Bladel gepresenteerd. Er zijn foto's te zien van pleinen en straatbeelden van vroeger en van markante gebouwen die heden ten dage nog bestaan of inmiddels verdwenen zijn. Daarnaast zie je nieuwe foto's vanuit hetzelfde standpunt genomen.

"We hopen met deze vergelijking van vroeger en nu een feest van herkenning te bieden, maar ook van verrassing en verwondering over de veranderingen die de gemeente Bladel in de loop der jaren heeft ondergaan." De tentoonstelling zal te zien zijn tot begin december 2022.

Reusel en De Mierden 25 jaar samen

Buizenradar gespannen volgend startten we op zaterdag 1 oktober de herdenking van het jubileum. Gelukkig kon onze voorzitter de bijeenkomst in de Heemkamer bij een prettig zonnetje openen en schetste hij het ontstaan van het gezamenlijk plan van de vier kernen voor de viering van het 25-jarig jubileum.

Na deze opening onthulde onze burgemeester Annemieke van de Ven, samen met de eerstgeborene van de nieuw gevormde gemeente, Romy van Deursen – Maas, de ingericht expositie die een beeld geeft van de weg naar de eenwording.

In alle kernen waren door vrijwilligers activiteiten opgezet voor de inwoners en om de verbinding te symboliseren was er een "dienstregeling" met huifkarren die van dorp naar dorp trokken om iedereen aan de feestelijkheden te laten deelnemen.

De expositie “25 jaar Reusel de Mierden.....en wat eraan voorafging” in de Heemkamer is nog te bezoeken tot 30 december 2022 tijdens openingsuren van de bibliotheek en elke dinsdagochtend tussen 10.00 en 12.00 uur. Locatie: Gemeentehuis > ingang Bibliotheek > HWR-Vurstelling.

Heemkundevereniging Op Die Dunghen op bezoek in Reusel

Op 17 september was onze HWR gastheer bij de ontvangst van onze collega's uit Den Dungen die met een groep geïnteresseerde leden Reusel bezochten.

Na een hartelijk welkom door onze voorzitter met koffie en gebak in de heemkamer presenteerde Thijs van der Zanden de ontstaansgeschiedenis van het landschap en het dorp Reusel op het Kempisch hoog.

Vervolgens werden in het centrum van Reusel een aantal locaties bezocht die cultureel en historisch van waarde zijn en werd er door Bernard Fleerackers en Thijs van der Zanden hierbij een uiteenzetting gegeven. Hierna werd er koers gezet naar de Hollandershoeve voor de lunch.

Na deze smaakvolle lunch toog men naar buiten waar speciaal gastenvervoer klaar stond, een heuse huifkar die ons de verdere middag zou vervoeren.

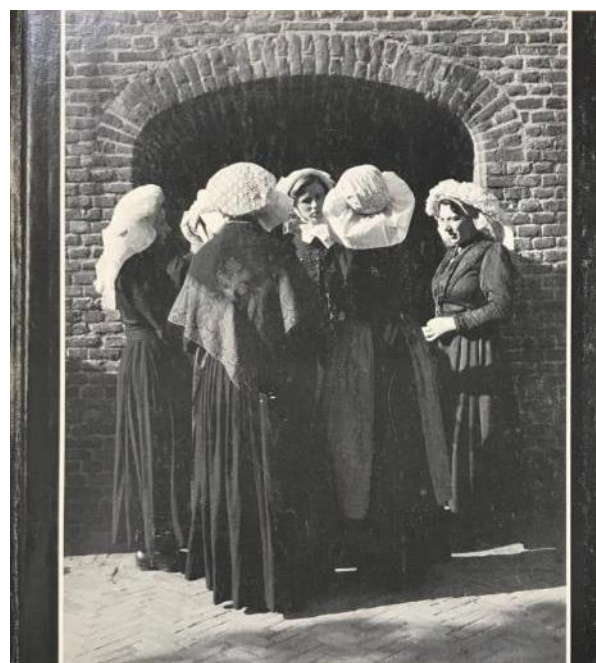
Onder een weldadig zonnetje, afgewisseld met een enkel klein buitje bezochten we in het buitengebied verschillende cultuurelementen van de Reuselse geschiedenis waar we ook even de benen konden strekken.

Na terugkomst en een afsluitend drankje gingen onze gasten met een goed gevoel richting huiswaarts, naar Den Dungen. Ook onze HWR kijkt terug op een zinvolle dag samen met onze collega's.

Uit de bibliotheek van de HWR

Brabantse Mutsen uit Grootmoeders Tijd

Auteur: Aug. Van Breugel

Brabantse mutsen uit grootmoeders tijd

Aug. v. Breugel

Dit boek is een “bijdrage tot de studie van het Brabants Heem”. Het is niet echt recent want het is al bijna 50 jaar geleden gepubliceerd (1975). Misschien was destijds de belangstelling voor de folklore en de daarmee samenhangende gebruiken en gewoonten groter dan heden ten dage. Maar toch de “kwetsbare leden van onze samenleving” (begrip uit de corona-epidemie van 2020 tot 2022(?)), zullen in hun jeugd nog wel een “poffer” of “morgenmutske” kennen, omdat

ze een oma, of “grutje” hadden dat zich daarmee soms of altijd tooide.

De auteur geeft helder aan dat de “mutsen” in die tijd plaatsgebonden waren; met enige overdrijving kan gesteld worden dat iedere plaats een eigen vorm met of zonder linten of kleurige details van de poffer had.

Ook de tijden waarop welke variatie, rouw of trouw, 's zondags of iedere dag gedragen diende te worden komt aan de orde. De variatie is schier oneindig.

Ook de productie, materialen en producenten van de mutsen komen aan bod in dit handzame boek.

Uit het HWR archief

Proces Verbaal wegens snippenjacht - [17 augustus 1865]

Aan de Heer officier van Justitie bij de Arrondissements rechtbank te Eindhoven

Op heden den 17e augustus 1865 des voormiddags circa negen uren heb ik Jan Imants veldwachter der gemeente Reusel en aldaar woonachtig mij bevonden in surveillantie te Reusel in het zogenaamde Goor, gelegen langs de Belgische grenzen tuschen Reusel en Postel, alwaar ik in de verte twee personen zag op den weg om Arendonk naar Postel die zich eindelijk in het moeras begaven zodat ik dagt dat zij op de snippenjagt waren toen heb ik mij er naar toe begeven, zodat ik zag dat zij elk een geweer hadden en twee honden die lings en rechts wild zochten. Zodat zij mij zagen begaven zij zich op de vlugt, na eenig tijd lopens heb ik den eenen persoon ingehaald, die ik vroeg of hij permissie had om daar te jagen, hij gaf mij ten antwoord dat hij niet had gejagen, toen heb ik hem

gezegd dat hij in overtreding was dat ik hen had bevonden buiten publiek weg met geladen geweer en zijnen hond wild zag, zo heb ik hem gevraagd wie hij was, hij heeft mij ten andwoord gegeven dat hij was den Heer Sterken Smakkers van Arendonk (België) toen heb ik hem gezegt dat hij mede naar den burgemeester van Reusel moest gaan, wat hij na eenige woordenuisseling deed, toen heb ik hem gezegt dat als hij goede borg stelde dat hij dan zijne weg naar Arendonk mogt vervolgen. Onderweg ontmoete wij een man met name Peter van Limpt, oud 40 jaren van beroep landbouwer wonende te Reusel, die borg bleef voor de geldswaarde van het jagttuig en de vervolginge. Zoo heb ik Jan Imants veldwachter het geweer en her verdere jagttuig van den Heer Sterken Smakkers gewaardeert op zeventig gulden vijftig cents in het bijzijn van Peter van Limpt, daarna heb ik den Heer Sterken Smakkers onthouding van dag en uur aangezegt en zijn weg naar België laten vervolgen en heb ik Jan Imants in tegenwoordigheid van den burgemeester dit verbaal opgemaakt op den eed bij den aanwang mijner bediening gedaan op dato in het hoofd dezes vermeld.

De Veldwachter.

De Reuselse tram in “Op Oude Rails”

In het septembernummer van “Op Oude Rails”, het periodiek van de Tramweg-Stichting, is een artikel opgenomen geschreven door HWR-lid Bernard Fleerackers.

Dit is het eerste deel van drie publicaties van het historisch verhaal van de tramlijn die van Reusel naar Eindhoven liep. De artikelenreeks verscheen eerder in De Schééper onder de titel “Toen d’n tram nog door Reusel liep”.

De Tramweg-Stichting, opgericht in 1965, steunt pogingen om Nederlands trammaterieel te restaureren, voor het nageslacht te bewaren en er zo mogelijk mee te rijden.

Meer informatie: www.tramwegstichting.nl

Snuffelen tussen ansichtkaarten

Op zaterdag 29 oktober 2022 zal in Rosmalen van 10.00 uur tot 13.00 uur een beurs worden gehouden van prentbriefkaarten, een van de weinige beurzen nog in dit genre.

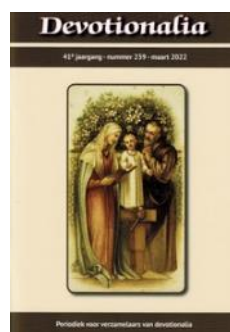
Ze worden meestal “ansichtkaarten” genoemd, maar officieel hoor je “prentbriefkaarten” te zeggen. Al sinds hun ontstaan in 1892 zijn ze een verzamelobject. Je hebt ze in alle soorten en maten, maar de topografische kaarten met foto’s van een dorp of stad worden het meest verzameld. En vergeet de fantasiekaarten, de freecards en de reclamekaarten niet. Of misschien houdt je van hondenkarren in Brabant, boerderijen, Brabantse mutsen en poffers of treinstations?

Waar je voorkeur ook naar uitgaat, er zijn twee landelijke verenigingen die alles kunnen vertellen over de prentbriefkaart: Vereniging Documentatie Prentbriefkaarten (VDP), die ook het Prentbriefkaarten Magazine uitgeeft, en de Nederlandse Vereniging Van Prentbriefkaartenverzamelaars (NVVP). Wellicht een tip om de beurs in Rosmalen te bezoeken. (Adres: Fletcher Hotel, Burgemeester Burgerslaan 50, 5245 NH Rosmalen).

Stichting en tijdschrift Devotionalia stoppen

De redactie van het tijdschrift Devotionalia heeft om een aantal redenen moeten besluiten om na 41 jaar te stoppen met het kwartaalblad voor verzamelaars van religieuze voorwerpen. Doordat de papier- en drukkosten de pan uitvliegen en het aantal abonnees jaarlijks terugloopt is het niet langer verantwoord om door te gaan.

Dat betekent dat de stichting Devotionalia en de website zullen worden opgeheven.

Het was een mooi blad dat door velen werd geprezen, de teksten waren van goede kwaliteit en er was voor elk wel wat wils; ook over de hoeveelheid aangeboden kopij kon de redactie niet klagen.

Het laatste nummer, waarin de redactie nog eens wil terugblikken, verschijnt in december.

Genealogiedag bij het RHCe: ontdek het verhaal van je voorouders

Wie het spoor van zijn/haar (familie)verleden wil volgen is van harte uitgenodigd voor de gratis te bezoeken HCC!genealogiedag op 19 november 2022 bij het Regionaal Historisch Centrum in Eindhoven. Bezoek de genealogische informatiemarkt, de doorlopende presentaties of stel je vraag bij de helpdesk. Kortom, een uitgelezen kans om je te gaan verdiepen in jouw familiegeschiedenis!

Deelnemers aan deze genealogische dag zijn:

* HCC!genealogie met demo's van WieWasWie, Open Archieven, Ancestor Tree Manager, HuMo-genealogy en Plaatsengids.nl.

* Regionale verenigingen zoals NGV-Kempen en Peelland en HCC!zuidoostbrabant.

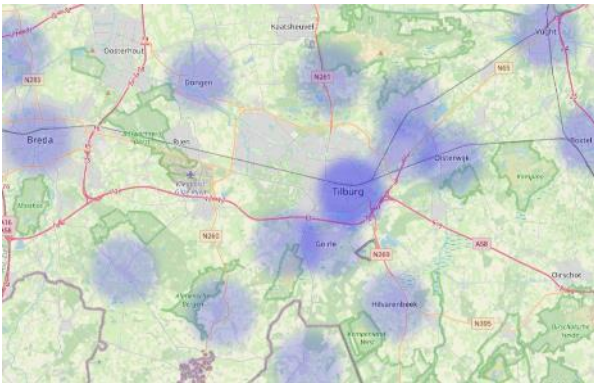
* De leveranciers van genealogische computerprogramma's Aldfaer, Brother's Keeper, GensDataPro, PRO-GEN, voor de Apple Reunion en de vertegenwoordigers van de internationaal georiënteerde websites FamilySearch, Geneanet, en MyHeritage.

Daarnaast doen ook mee DNAgezocht, GEM Magazine, Nederlandse Kring voor Joodse Genealogie en de PRO-GEN Gebruikersgroep.

Dus zaterdag 19 november van 11.00 uur tot 16.00 uur in de Raiffeisenstraat 18, 5611 CH Eindhoven.

Doe je stamboomonderzoek voortaan regionaal!

Het BHIC en Regionaal Archief Tilburg lanceren geo-zoeken op hun websites. Je kon bij beide archieven al filteren op bijvoorbeeld de plaats en de periode, maar de omgeving is nu dus een extra selectietool.

Standaard staat de zoekstraal op nul kilometer, waardoor je op de specifiek gekozen plaatsnaam zoekt. Je kiest zelf of je het zoekgebied groter of kleiner maakt. Het zoekresultaat kan weergegeven worden in een lijst, maar ook op een kaart. Daarin wordt gewerkt met een heatmap (zie afbeelding), met als extra mogelijkheid om in die kaart een gebied te selecteren. Door in kleuren weer te geven waar een familienaam veel, weinig of niet voorkwam, is de verspreiding van een naam duidelijk te zien.

Probeer het geo-zoeken uit op de sites van

www.bhic.nl en www.regionaalarchieftilburg.nl.

Je vindt de knop 'Plaats' waarbinnen je kunt geo-zoeken in de genealogische databank.

Rabo ClubSupport

In onze Nieuwsbrief van september riepen wij onze leden en sympathisanten op om tijdens de Rabo ClubSupport actie hun stem uit te brengen op onze Heemkunde Werkgroep Reusel.

Rabo ClubSupport

Goed voor jouw club & geweldig voor de samenleving

Dat heeft gewerkt, afgelopen week werden wij verrast door de Rabobank met een bijdrage van €349,91. Een bedrag dat wij zullen gebruiken voor de al gemaakte kosten rond de viering van 25 jaar gemeente Reusel-De Mierden. Het bedrag komt dus onder andere ten goede aan expositie "25 jaar Reusel de Mierden.....en wat eraan voorafging".

Wij danken de Rabobank van harte voor haar brede maatschappelijke ondersteuning van de verenigingen en ook allen die hun stem op onze HWR hebben uitgebracht.

Podcast "De heksen van de Galgenberg"

Als het ergens gehekt heeft, is het wel in Bergeijk. Verhalenprofessor Johan Biemans vertelt het volksverhaal 'De heksen van de Galgenberg'. Beluister zijn spannende verhaal hier: <https://bit.ly/3ew2mao>

Gebiedsexkursie beekherstel Reusel De Mierden

Op woensdagmiddag 9 november wordt er door Waterschap De Dommel samen met aannemer Ploegam door het projectgebied van beekherstel Reusel De Mierden een wandelexcursie georganiseerd. Een unieke kans om - tijdens de werkzaamheden - onder begeleiding al te kijken hoe het gebied verandert.

12.30 – 13.00 uur: Inloop met koffie/thee en een plak cake bij Herberg Buitenman
13.00 – 13.30 uur: Officieel startschot
13.30 uur: Start gebiedswandeling
15.00 uur: Einde

Aanmelden kan tot 2 november via onderstaande link:

<mailto:t.akkermans@ploegam.nl?subject=Aanmelden%20wandelexcursie>

Het gebied kan nat zijn, dus goed schoeisel is een aanrader!

Nieuwsbrieven

Deze maand ontving het HWR secretariaat diverse nieuwsbrieven van collega verenigingen. Deze zijn hier te lezen:

Nieuwsbrief Heemkunde de Heerlijkheid Oirschot - oktober 2022: <https://bit.ly/3TeGgby>

Nieuwsbrief Brabants Erfgoed - oktober 2022: <https://bit.ly/3rYhznw>

Nieuwsbrief Erfgoed Brabant - oktober 2022: <https://bit.ly/3geGjoQ>

Nieuwsbrief BHIC - september 2022: <https://bit.ly/3VzQ7tl>

Nieuwsbrief Regionaal Archief Tilburg - oktober 2022: <https://bit.ly/3elSBp4>

Nieuwsbrief Brabants Heem - oktober 2022: <https://bit.ly/3D3gnWl>

Nieuwsbrief heemkundekring Amalia van Solms Baarle-Nassau/Hertog - oktober 2022: <https://bit.ly/3g7ebE9>

Nieuwsbrief Erfgoedhuis Veldhoven - september 2022: <https://bit.ly/3EQLKoj>

Nieuwsbrief Heemkundekring Tilborch – oktober 2022: <https://bit.ly/3VzQYdU>

Nieuwsbrief Erfgoedvereniging Dye van Best - september 2022: <https://bit.ly/3TpFPdP>

Nieuwsbrief Regionaal Historisch Centrum Eindhoven – september 2022: <https://bit.ly/3CwHIUE>

Heemkunde Werkgroep Reusel heeft ook een facebook pagina. Je kunt ons vinden op: <https://www.facebook.com/heemkundereusel>

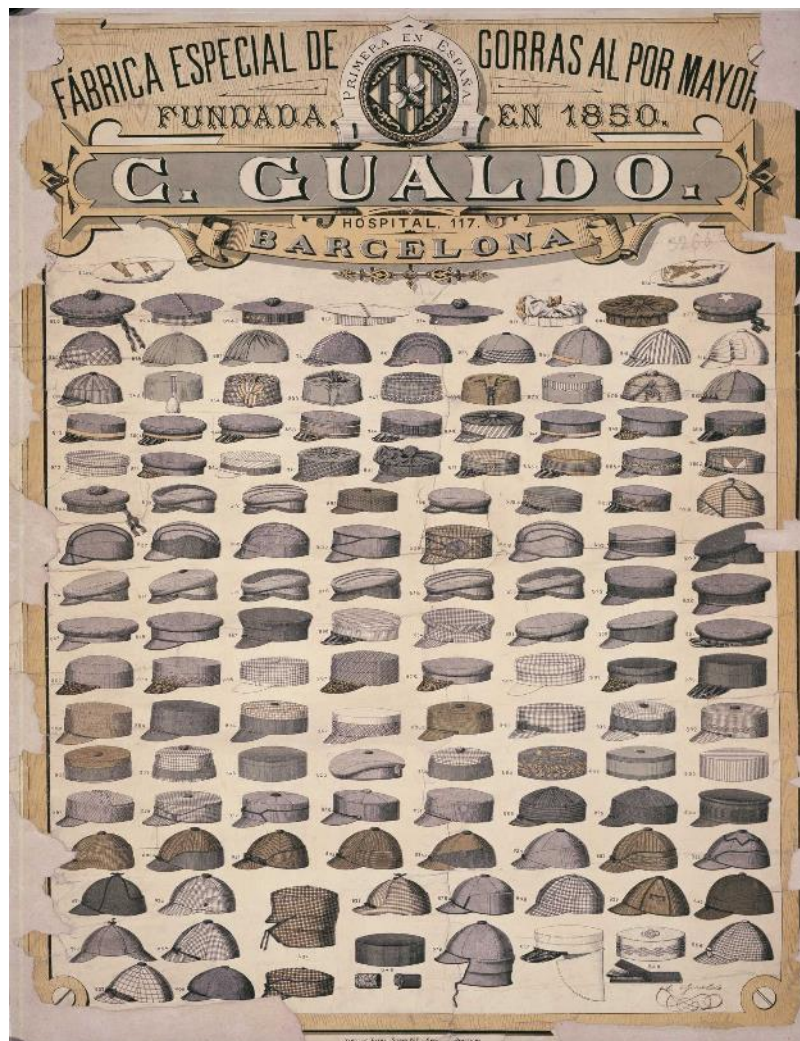

Wil jij onze Nieuwsbrief ook regelmatig ontvangen stuur dan een email naar secretaris@heemkundereusel.nl

Ook voor afmeldingen mailen naar secretaris@heemkundereusel.nl

Deze HWR nieuwsbrief en oudere afleveringen zijn terug te lezen in een archief op onze website: heemkundereusel.nl/nieuwsbrief.html

Dat gaat hem boven de pet

Dagelijks worden er zegswijzen en uitdrukkingen gebruikt waarvan de oorspronkelijke betekenis onbekend is. Wie denkt er bij “iemand in de luren leggen” nog aan de doeken, waarin kinderen met Engelse ziekte werden gewikkeld om het kromtrekken van armen en benen tegen te gaan?

Dat gaat hem boven de pet

Betekenis: Hij begrijpt er niets van

Verklaring: Vermoedelijk wordt de pet op iemands hoofd hier vereenzelvigd met de hersens in iemands hoofd omdat ze zo in elkaars onmiddellijke nabijheid vertoeven. In elk geval gaat het boven het bevattingsbegrip van de hersens.

De pet werd vroeger veel als hoofddeksel gedragen. Tot circa 1920 zag men veel hoge zijden petten. De meeste petten tussen 1910 – 1940 waren laag en werden platte petten genoemd, vaak met een glimmende klep. Men had de pet praktisch altijd op met bruiloften en tijdens het eten. Alleen bij het gebed voor en na het eten en als de pastoor op bezoek kwam, zette men hem uit eerbied af. Misschien had men bij de fotograaf een soortgelijke eerbied, want er zijn niet zoveel foto's waar mensen met een pet op staan. Na 1900 kwam de wollen pet met oorkleppen in de mode.

Bron: Historiek